
Smardzowice, st. 1, gm. Skała, woj. krakowskie

Informator Archeologiczny : badania 32, 12-13

1998

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

konstrukcji wzniesionej ręką człowieka w rodzaju zasłony od wiatru lub szafasu. Poziomy kulturowe środkowopaleolityczne odpowiadają wiekowo schyłkowi piętra Odry.

Po dwóch latach badań wiadomo, że osady stanowiska C kryją w układzie stratygraficznym i w zmieszaniu materiały kultur: ceramiki sznurowej, komornickiej, zespół typu Wilno, graweckiej, środkowopaleolitycznych, kompleksu mikroodłupkowego. Niestety nadal ma miejsce dzikie pobieranie piasku. Nie udało się bowiem na trwałe zamknąć dostępu do piaskowni.

Materiały i dokumentacja będą przekazane do Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Badaniach Archeologicznych na Górnym Śląsku i Ziemiach Pogranicznych w 1998 r.”.

Badania będą kontynuowane.

RYBNIKI, st. Stroma Górka, gm. Wasilków, woj. podlaskie, AZP 34-86

- kopalnie krzemienia z paleolitu i epoki brązu

Badania przeprowadzone przez mgr. Marka Zalewskiego (Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie). Finansowane przez Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie. Pierwszy sezon badań.

Celem badań było rozpoznanie śladów osadnictwa, uchwyconego wcześniej podczas rozpoznania powierzchniowego ostańca morenowego położonego w obrębie zabagnionej doliny rzeczki Krzemianka. Badania miały charakter sondażowy z tego względu, że prowadzenie były na terenie rezerwatu przyrody.

W trzech wykopach sondażowych uchwycono materiały krzemienne, które świadczyć mogą o osadnictwie oraz płytki szyb jamowy związany z doraźną eksploatacją krzemienia. Materiały podobne są do tych z Rybnik - „Krzemianki”.

Interesujące jest tu przede wszystkim zlokalizowanie kolejnego (czwartego już) miejsca eksploatacji krzemieni w Puszczy Knyszyńskiej i coraz bardziej wyraźnego się zagłębia górniczego funkcjonującego w epoce brązu.

Pojedyncze zabytki z paleolitu świadczą, że teren penetrowany był również w tej epoce.

Materiały znajdują się w Państwowym Muzeum Archeologicznym.

Badania będą kontynuowane.

Sekursko, st. 1, gm. Żytno, woj. częstochowskie, AZP 85-53- patrz: wczesna epoka żelaza

SMARDZOWICE, st. 1, gm. Skała, woj. krakowskie

- obozowisko paleolityczne
- ślady osadnictwa kultury ceramiki wstęgowej rytej (neolit)
- kompleks lendzielsko-polgarski (późny neolit)

Sondażowe badania wykopaliskowe, przeprowadzone w okresie od 26 lipca do 17 sierpnia przez doc. dr. hab. Jacka Lecha (Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk, Warszawa) we współpracy z Ojcowskim Parkiem Narodowym. Finansował IAI PAN i Ojcowski Park Narodowy. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 0,68 ara.

Stanowisko położone jest na kulminacji zabudowanej z wapienia Góry Koronnej, na granicy Ojcowa (lasu Ojcowskiego Parku Narodowego) i Smardzowic. Jego funkcje wynikały przede wszystkim ze związków z osadnictwem w Jaskini Ciemnej, znajdującej się w masywie Góry Koronnej.

Stanowisko znane i penetrowane powierzchniowo od dawna w związku z badaniami w Jaskini Ciemnej. Systematyczne badania powierzchniowe w latach 1976-1980 (J. Lech, E. Rook, F.M. Stępiński, „Sprawozdania Archeologiczne”, t. 36:198, s. 239, poz. 174 + ryc. 1 i s. 240).

Celem podjętych w 1998 roku badań sondażowych było rozpoznanie charakteru osadnictwa neolitycznego na tym stanowisku, grubości pokrywy lessowej oraz stwierdzenie obecności lub

braku krzemieni w występujących pod lessem glinie eluwialnej i zwietrzelinie wapiennej. Prace w 1998 r. ujawniły również obecność w głębszych warstwach wykopu IX/98 ubogich materiałów środkowopaleolitycznych. Wyniki dotychczasowych prac:

1. Potwierdzono obecność na stanowisku pozostałości osadnictwa neolitycznego wspólnot wstęgowych, ale sprecyzowanie jego charakteru wymaga dalszych badań. Zlokalizowane w wykopie 1/98 obiekty (jamy), pozwalają mieć nadzieję, że w toku dalszych badań uda się określić sposób i skalę wykorzystywania tego terenu przez społeczności wstęgowe. Ubóstwo materiału archeologicznego może wskazywać, iż jamy stanowią peryferię osadnictwa stałego z sąsiedztwa - związanego najpewniej z pobliską Jaskinią Ciemną.

2. W wykopie 11/98 natrafiono na ubogie, silnie spatynowane, środkowopaleolityczne wytwory krzemienne. Miejsce ich znalezienia znajduje się na skale wapiennej, kulminacji Góry Koronnej nad Jaskinią Ciemną. Są to zatem materiały znalezione niemal *in situ*. Stwierdzono, że krzemienie spatynowane z wykopu 11/98 związane są z warstwami glin występujących poniżej lessu i na granicy z nim.

3. Stwierdzono, że stanowisko Smardzowice 1 obejmuje także przyległą część lasu OPN, należącą administracyjnie do Ojcowa, oraz uzyskano ważne dane natury geologicznej i geomorfologicznej do charakterystyki wierzchołki jurajskiej nad Jaskinią Ciemną.

Stanowisko zachowane jest względnie dobrze - odkryte jamy są dość głębokie. Ranga stanowiska jest duża, jednak nie ze względu na jakościowe lub ilościowe cechy uzyskanych dotąd materiałów a ze względu na przynależność stanowiska do kompleksu osadniczego Jaskini Ciemnej, najważniejszego stanowiska archeologicznego w Jurze Ojcowskiej i na obszarze przewidzianym do zgłoszenia na listę światowego dziedzictwa UNESCO (Patrimoine mondial de l'Unesco). Stanowisko Smardzowice 1 jest też pierwszym paleolitycznym stanowiskiem otwartym, odkrytym na Jurze Ojcowskiej i ważnym ogniwem w rekonstrukcji systemów osadnictwa środkowopaleolitycznego i neolitycznego, związanych z Jaskinią Ciemną.

Materiały i dokumentacja znajdują się w IAiE PAN Warszawa.

Wyniki badań zostaną opublikowane w: J. Lech, *Z archeologii Ukrainy i Jury Ojcowskiej*, Ojców 2001.

Badania będą kontynuowane.

STRZEGOWA, Jaskinia Biśnik, gm. Wolbrom, woj. katowickie,

Badania w Jaskini Biśnik były kontynuacją interdyscyplinarnych prac trwających od 1992 roku. Prowadzono je na zlecenie Zarządu Zespołu Jurajskich Parków Krajobrazowych w Dąbrowie Górniczej i finansowane były przez Komitet Badań Naukowych w ramach projektu badawczego pt. „Jaskinia Biśnik- fazy zasiedlenia na tle zmian środowiska przyrodniczego”. Kierownikiem projektu jest. K. Cyrek z Instytutu Archeologii i Etnologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika. W 1998 roku B. Muzolf przeprowadził prace wykopaliskowe na wierzchołku skały Biśnik.

W trakcie dotychczasowych badań w Jaskini Biśnik wyróżniono 14 faz osadnictwa pradziejowego, od średniowiecza po paleolit środkowy.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Łódzkich Sprawozdaniach Archeologicznych”, t. V, s. 5-14.

Badania będą kontynuowane w celu przebadania głębszych partii namuliska oraz rozpoznania kolejnych komór jaskini.

SZCZEBRA, st. 17, gm. Nowinka, woj. suwalskie, AZP 21-85/37

- pracownia przykopalniana – późny paleolit

Sondażowe badania przeprowadzone w sierpniu przez mgr. mgr. Jerzego Siemaszko, Anetę Ejdulis, Piotra Szejnoga (Muzeum Okręgowe w Suwałkach). Finansowane przez Muzeum Okręgowe w Suwałkach. Przebadano powierzchnię 54 m².